

18. ve 19. Yüzyıllarda Avrupa Ders Notu

Aydınlanma Ça ı, Sanayi nkılabı, ABDnin Kurulu u, Fransız htilali, htilal Sava ları, 1830 ve 1848 htilalleri, Almanya ve talyada siyasi birli in sa lanması.

KONU 1: AYDINLANMA ÇAĞI

AVRUPA'DA DÜŞÜNCE ALANINDAKİ GELİŞMELER

- Avrupa'da 16. ve 17. yüzyıllarda meydana gelen Coğrafi Keşifler, Rönesans ve Reform Hareketleri 17. ve 18. yüzyıllarda Avrupa'nın sosyal, siyasal, ekonomik, askeri, kültürel, dini ve düşünce alanlarında önemli değişimlere ve gelişmelere zemin hazırladı.
- Bir taraftan skolâstik düşüncenin zayıflaması ile modern düşüncenin temelleri atılırken, diğer taraftan Reform hareketleri bu düşüncenin gelişmesine katkıda bulundu.

Bütün bu gelişmeler;

- Avrupa'da 17. yüzyılda "Akıl Çağı"
- ☐ 18. yüzyılda "Aydınlanma" dönemini ortaya çıkarmıştır.
- Böylece önceki yüzyıllara göre, bilgiye ulaşma ve kullanmada akıl, deney ve gözlem yöntemi ön plana çıkmıştır.

Aydınlanma düşüncesinin ortaya çıkışında aşağıdaki bilim ve düşünce adamlarının eserleri, çalışmaları önemli rol oynamıştır.

KOPERNİK (COPERNİCUS):

- 16. yüzyılda yaşamış ve çalışmalar yapmış bir bilim adamıdır.
- Dünyanın yuvarlak olduğunu, Dünyanın güneşin çevresinde döndüğünü ve güneş sistemini keşfetmiştir.
- Böylece Kilisenin dogmalarına karşı çıkmıştır.
- Bu nedenle onun eserleri modern bilimsel devrimin başlangıcı sayılır.
- Onun fikirleri Rönesans döneminde doğmuş, Aydınlanma döneminde olgunlaşmıştır.

MAKYAVELLİ:

- Machiavelli de 16. yüzyılda yaşamıştır.
- Ancak onun fikirleri modern toplum ve modern devlet düzeninin ortaya çıkışında etkili olmuştur.
- "Hükümdar" adlı eserinde; bir hükümdarın gücünü hiç bir şeyin sınırlandırmaması gerektiğini, Din ile devlet işlerinin ayrılması gerektiğini, hatta hükümdarın, dini kendi gücünü pekiştirmek için kullanması gerektiğini savunmuştur.

IMMANUEL KANT:

- Aydınlanma düşüncesini felsefi temellere oturtan kişidir.
- Onun parolası "Aklını kendin kullanma cesaretini göster." Aydınlanmanın temel hareket noktası olmuştur.

JOHN LOCKE;

- İngiltere ve Avrupa'da "Aydınlanma Felsefesi"ni canlandırmıştır.
- Bilginin ancak deneyle kazanılabileceğini, kültürün tüm alanlarda tam anlamıyla serbest olması gerektiğini ve insanların özgür düşünceye sahip olarak davranışlarının akla uygun olmasını savunmuştur.

JEAN JAK RUSSO:

- "İnsanın bir mesleğin insanı olmadan önce, insanı insan olarak ele almanın gerekli olduğunu ve insan olmak için eğitimin vazgeçilmezliğini, eğitimde sadece çocuğun aklına hitap etmek değil, deney ve yaşantılarla da desteklemesi gerektiğini vurgulamıştır."
- Aydınlanmacı düşünürler her şeyi yeniden tanımlama ve sorgulamanın yolunu açtılar.
- İnsanla ilgili ne varsa; doğa, insan, akıl, din, tanrı, bilim gibi kavramları akıl, deney ve gözlem üçgeninde ele aldılar.
- **Felsefelerini:** İnsanın kendi aklını kullanmaya başlaması olarak tanımladılar. Dolayısıyla akılla kavranmayan, deney ve gözlemlerle ispat edilmeyeni reddetme yoluna gittiler.
- Bununla birlikte aydınlanmacı düşünürler arasında Hıristiyanlık öğretisine bağlı kalanların yanında,
- Evrendeki her şeyin maddeye dayalı olduğunu savunan "Materyalizm" felsefesini benimseyenler de oldu.

SONUÇ:

- Bu dönemde deney ve gözlemin ön plana çıkması Avrupa'da fizik, kimya, astronomi ve tıp gibi birçok alanda buluşlar yapılarak insan yaşamını kolaylaştıran gelişmeler ortaya çıktı.
- 17. ve 18. yüzyıl düşünürleri Avrupa'nın toplumsal hayatını ve mutlakiyet yönetimini eleştirmeye başladılar. Bu durum halkın bilinçlenmesine ve Avrupa'da ihtilallere sebep oldu.

BÖYLECE;

- Avrupa'da toplumsal yapıda eşitlik, siyasi alanda parlamenter sistem ve demokrasinin gelişmesine zemin hazırlandı.
- Kilisenin eski gücünü kaybetmesiyle de din ve vicdan özgürlüğünü hedefleyen laiklik anlayışı gelişti.
- SANAYİ İNKILÂBINDA
- AMERİKA'NIN KURULUŞUNDA
- FRANSIZ İHTİLALİNDE etkili oldu.

KONU 2: SANAYİ İNKILÂBİ

Sanayi inkılâbı;

- İnsan ve hayvan gücüne dayalı üretimden, makine gücüne dayalı üretime geçilmesi demektir.
- Sanayi inkılâbı 18.yy da ilk olarak İngiltere'de ortaya çıkmıştır.

Önce İngiltere'de ortaya çıkmasının sebepleri

- İngiltere'nin çok uzun zaman öncesinde Anayasal düzene geçmiş olması. Anayasal düzen bireysel hak ve özgürlüklerin korunması anlamına gelir.
- İngiltere Aydınlanmanın merkezlerinden birisidir.
- Sömürgecilik faaliyetleri sayesinde gereken sermaye birikimine sahiptir.
- Sanayi için gerekli ham madde kaynaklarına (kömür, demir) sahiptir.

GENEL OLARAK SANAYİ İNKILÂBININ NEDENLERİ:

- Pozitif bilimlerdeki buluş ve icatların üretime uygulanması
- Avrupa'da coğrafi keşifler ve sömürgeler vasıtasıyla sermaye ve hammadde birikiminin olması
- Büyük devletler siyasi güçlerini artırabilmek için ekonomik alanda daha çok gelişmek istemeleri.

Sanayi inkılâbı, buhar gücünün sanayide kullanılmasıyla, ilk dokumacılık alanında başlamıştır.

DİKKAT: Sanayi inkılâbı konusunda özellikle iki icat çok önemlidir.

- James WATT tarafından, buhar gücü ile çalışan makine bulunmuştur.
- Dannis PAPPİN tarafından, ateşli pompa sistemini (içten yanmalı motorların çalışma şekli) bulmuştur.

SANAYİ İNKILÂBININ SONUÇLARI:

- Hammadde ve pazar ihtiyacı arttı.-->Sömürgecilik faaliyetleri arttı.
- Sanayide makineleşmeye gidildi.-->Büyük şirketler kuruldu ticaret gelişti.
- Kömür, buhar, elektrik ve petrol gibi hammaddelerden yararlanma devri başladı.
- Büyük fabrikalar kuruldu üretim arttı.
- Seri ve ucuz üretim yapılmaya başladı.
- İşçi sınıfı oluştu.
- Kapitalizm, emperyalizm, sosyalizm, komünizm gibi akımlar ortaya çıktı.
- Avrupa devletleri buluşlara ve teknik ilerlemeye önem vermeye başladı.
- Sömürgeci devletler yeni sömürgeler elde etmek için silahlanma yarışına girdiler. (I.Dünya Savaşı)
- Japonya sanayi inkılâbını gerçekleştiren ilk Asya devleti olmuştur.
- Köyden kente göç başladı. Sanayi şehirleri oluştu.

- Osmanlı ticareti yön değiştirdi. Eskiden doğudan alınan mallar şimdi Avrupa'dan alınmaya başlandı.
- Bankacılık, kâğıt para ve çeklerin kullanılması ticareti olumlu etkiledi.
- Buharlı makinelerin (Tren, Gemi) ulaşımı kolaylaştırdı. Mesafeler kısaldı. Böylece dünya toplumları arasında etkileşim arttı.

SANAYİ İNKİLÂBİNIN OSMANLI DEVLETİ'NE ETKİSİ

- Sanayi İnkılâbı, Osmanlı ekonomisi için tam anlamıyla yıkıcı olmuştur.
- Çünkü Osmanlı ülkesinde sanayi inkılâbı gerçekteşememiştir.

BUNUN SEBEPLERİ

- Sanayi inkılâbı için gereken bilgi birikimi, bilimsel icatları yapacak kültürel gelişme olmamıştır. (Avrupa'daki Aydınlanma Osmanlı ülkesinde yok.)

❓ Sanayi inkılâbını gerçekteşirmek için gereken sermaye birikimi yok. ([Hatırlayalım; Lonca teşkilatının böyle de bir işlevi vardı.](#))

- Osmanlı ülkesindeki küçük üretici, sanayi inkılâbına kadar kapitülasyonların etkisine rağmen ayakta kalmayı başarmıştır. Çünkü üretim koşulları her yerde aynıdır.
- Ancak Avrupalılar, Sanayi inkılâbı ile üretimde makineleşmeye geçerek zamandan ve iş gücünden tasarruf etmeyi başarmışlardır. Böylece malların fiyatları düşmüştür. Düşük maliyetli mallar, kapitülasyonlar sayesinde düşük gümrük vergisi ile Osmanlı ülkesine girdiklerinde, ülkedeki küçük üreticinin rekabet şansı kalmamıştır.
- Ürettiği ürünü satamayan küçük esnaf dükkânını kapatmak zorunda kalmıştır. Bu da Osmanlı ülkesinin üretim yapamayan, sadece ham madde satan ve mamul mal alan bir ülke haline gelmesine; Yani tam anlamıyla Avrupalıların AÇIK PAZARI haline gelmesine neden olmuştur.

KONU 3: AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİNİN KURULUŞU

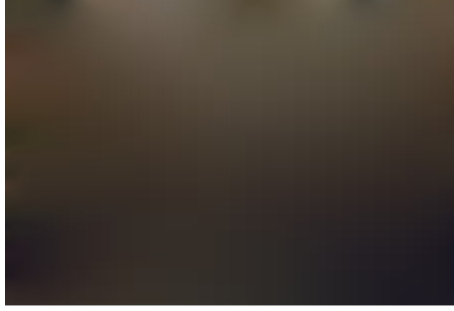
- Coğrafi Keşifleri gerçekteşiren devletler, yeni kıtanın nimetlerinden de ilk yararlananlar olmuştur. İspanya ve Portekiz, Güney Amerika'yı sömürgeleri haline getirirken; İngiltere ve Fransa, Kuzey Amerika'yı sömürgeleştirmiştir.
- Coğrafi keşifler sonucunda Avrupa kıtasından pek çok insan yeni umutlarla Amerika kıtasına göç ederek yerleşmiştir.
- Bunlardan İngiltere'ye bağlı olan on üç İngiliz kolonisi de Kuzey Amerika'da bulunmaktaydı.

AMERİKAN BAğIMSIZLIK SAVAŞI

- 1756-1763 yılları arasında Yedi Yıl savaşları İngiltere maliyesinin bozulmasına neden olmuştur.
- İngiltere mali durumunu iyileştirmek için Amerika'daki kolonilere yeni vergiler koymuştur.
- Koloniler, bu vergileri kabul etmediği gibi İngiliz mallarını da boykot etmişlerdir. (Boston Çay Partisi)
- İngiltere'nin sert tepkisi ile karşılaşan koloniler 1774'te Filedefilya'da (I. Filedefilya Kongresi) toplanarak savaşa karar vermişler.

❓ Fransa, İspanya ve Hollanda'dan yardım alan koloniler İngilizleri yenmişlerdir.

DİKKAT: Ünlü "Özgürlük Anıtı" Fransa tarafından ABD'ye hediye edilmiştir. Hatta daha da ilginç olanı bu heykelin Osmanlı Devleti tarafından MISIR'A dikilmek için yaptırılmış olmasıdır. Heykel, Mısır'a dikilmeyince Fransa'nın eline geçer.

- Amerika'daki İngiliz kolonileri 4 Temmuz 1776 da ki 2. Filedefiya kongresinde bağımsızlıklarını açıklamışlardır. (George Washington önderliğinde)
- Ayrıca, İnsan Hakları Bildirisi'ni ilan ettiler.
- İngilizler sonunda barış istemek zorunda kalmışlardır. 1783 yılında yapılan Versay antlaşması ile savaşa son verilmiş ve koloniler bağımsız olmuştur.

AMERİKA'NIN KURULUŞUNUN SONUÇLARI

- Amerikan kolonileri 1787 yılında bir anayasa hazırladılar. Kolonilerin her biri iç işlerinde bağımsız eyaletleri oluşturdu. (Federatif Sistem) Böylece Amerika Birleşik Devletleri adında cumhuriyet rejimi kurulmuş oldu.

☒ Amerikan bağımsızlık mücadelesi, Dünyadaki diğer sömürgelere örnek olmuştur.

- Fransız ihtilalına esin kaynağı olmuştur.
- ABD, ilerleyen süreçte Avrupa devletlerine karşı bir denge unsuru oluşturmuştur.

DİKKAT: ABD, kurulur kurulmaz dünya siyasetine karışmaz. Öncelikle MONREO DOKTRİNİ doğrultusunda YALNIZLIK siyasetini benimser. Avrupa meselelerine karışmamaya, Avrupa'nın da Amerika kıtasına karışmamasına özen gösterir. ABD'nin bu doktrini ilk kez terk etmesi I. Dünya Savaşına girişi ile olur.

KONU 4: FRANSIZ İHTİLALİ

NEDENLERİ:

1. Sosyal ve Siyasal sebepler

- Fransa, ihtilal öncesi XVI. Lui tarafından katı bir mutlakiyetle yönetiliyordu.

NOT: Mutlakiyet yani Mutlak Monarşi, yönetimde tek kişinin ya da ailenin egemen olduğu yönetim şeklidir.

- Kral, nüfusun çoğunluğunu oluşturan köylü ve burjuva sınıfını hiçe sayıyor, soylu ve ruhban sınıfına ayrıcalıklar veriyordu.
- Ülke yönetiminde asillerin ve din adamlarının çıkarları ön plana alınıyordu.
- Ekonomik gücü elinde tutan ticaretle uğraşan burjuva ve üretimi

sağlayan köylü sınıflarının yönetimde hiçbir hakları yoktu. Buna rağmen burjuva ve köylü sınıftan olanlar vergi ve savaş için asker vermek zorundaydı.

YORUM: Fransız ihtilalinin en önemli sebebinin devletin tüm yükünü üstlenen ancak toplumda alt tabaka olarak görülen Burjuva sınıfının siyasal haklar elde etmek istemesi ve beraberinde geçim sıkıntısı yaşayan halkı sürüklemesidir. Diyebiliriz.

2. Ekonomik sebepler

- Fransa'nın Yedi Yıl Savaşları'ndan yenilgiyle çıkması,
- Daha sonra Amerikan bağımsızlık mücadelesini desteklemesi ülke ekonomisini sarsmıştı.
- Kral ve yöneticilerin lüks ve israf içinde yaşarlarken fakir halk ağır vergiler altında eziliyordu. **NOT:** Bu konudaki en güzel örnek Fransız Kraliçesi Mari Antuanet'in halk sarayın kapılarına dayandığında "Ekmek bulamıyorlarsa pasta yesinler" sözüdür.

3. Dünya'da demokrasi ile ilgili gelişmeler

- Fransa'nın yanı başındaki İngiltere'de çok uzun süreden beri Demokratik ve Anayasal bir yönetim anlayışı vardı.

DİKKAT: Magna Carta (Büyük Şart 1215) Dünya'da anayasacılığın ve demokratikleşmenin başlangıcı kabul edilir.

- ABD bağımsızlık mücadelesi ve orada demokrasiye dayalı yeni bir yönetimin kuruluşu.

4. Aydınlanmacı düşünürlerin etkisi

- Aydınlanmacı düşünürlerin özgürlük, demokrasi ve eşitlik ile ilgili görüşleri Fransızları etkilemişti.
- Düşünürlerin devlet tarafından hapis cezalarına çarptırılmaları veya idam edilmeleri, halkın yöneticilerine olan kin ve nefretini artırıyordu.
- Tüm bu eşitsizlik ve halkın artan bilinci ihtilalin sebeplerini oluşturur.

İHTİLALİN GELİŞİMİ:

- Ekonomik sıkıntılardan dolayı Fransa Kralı yeni vergiler almaya karar verir.
- Bunun için soylular, rahipler ve halk temsilcilerinden oluşan **Etejenaro Meclisi'ni** toplar.
- Ancak mecliste çoğunluğu Burjuvalar ve halk oluştursa da, Mecliste soyluların ve din adamlarının istediği olur.

DİKKAT: İşin tuhafı vergiler artırılsın diye oy kullanan soylular ve din adamları vergiden muaftır.

- Meclisteki bu çarpıklık olayların başlamasına neden olur.
- Olayların daha fazla büyümesini istemeyen kral, meclisi kapatma kararı alır.
- Meclis, Kralın kapatma kararına karşı kendini "kurucu meclis" ilan etti.

- **14 Temmuz 1789'da Bastil Hapishanesi** ele geçirildi, tüm tutuklular serbest bırakıldı.

- Kurucu Meclis Soyluların ve rahiplerin haklarına son vererek "İnsan ve Vatandaşlık Hakları Bildirgesi"ni yayınlamıştır.

NOT: Yeni anayasa ile kralın yetkileri sınırlandı ve meşrutiyet sistemine geçildi. Kral XVI. Lui, bu gelişmeleri kabul etmediği için idam edildi (1792). Fransız İhtilali, 1804 yılına kadar sürdü.

Bu tarihte **Napolyon Bonapart**, imparator seçildi. Fransa'da Birinci imparatorluk Devri başladı

SONUÇLARI:

- Hürriyet,
- Adalet
- Milliyetçilik
- İnsan Hakları
- Demokrasi
- Eşitlik

DİKKAT: Bu ilkeleri "HAMİDE" diye kodlayabiliriz.

- Milliyetçilik fikrinden imparatorluklar olumsuz etkilendi.

DİKKAT: İmparatorluk, bünyesinde birden fazla topluluğu barındıran çok uluslu, çok dilli, çok dinli siyasi yapı demektir.

- Mutlak Monarşiler zayıflayarak demokratik yönetimler kurulmaya başladı.
- Fransa'da mutlak krallıklar yıkıldı ve halkın egemenliğine dayalı bir yönetime geçildi.
- Ulus devletleri kurulmaya başladı.
- Sınıf farklılıkları ortadan kalktı.
- Yeniçağ sona erdi yakınçağ başladı.

FRANSIZ İHTİALİNİN OSMANLI DEVLETİNE ETKİSİ

İhtilalin Osmanlı devletine iki yönlü etkisi olmuştur. Tabi ki olumsuz etkisi çok daha ağır basmaktadır.

Olumsuz etkisi:

- Osmanlı Devleti çok uluslu bir imparatorluktu.
- Bu ihtilaldan yayılan milliyetçilik fikri Osmanlı'da yaşayan farklı ırkların isyan etmelerine neden oldu.
- Bu da Osmanlı Devletinin parçalanmasına neden oldu. (Bu yüzden 19. Yüzyıl Osmanlı Devleti'nin DAĞILMA DÖNEMİ'DİR.)

Olumlu etkisi:

- Fransız ihtilalından yayılan eşitlik, hürriyet, demokrasi ve insan hakları gibi fikirler ve azınlıkların isyan etmeleri Osmanlı tarihinin en köklü ıslahatlarının yapılmasını sağladı.

Bunlar:

- Tanzimat Fermanı
- İslahat Fermanı
- 1. ve 2. Meşrutiyet

KONU 5: İHTİAL SAVAŞLARI (İHTİAL SONRASI AVRUPA)

- Fransız ihtilal'ı olduğunda Avrupa'da çok uluslu ve mutlak monarşi ile yönetilen devletler vardı. İhtilalin kendileri için tehlikesini anlayan bu devletlerle, Fransa arasında İhtilal Savaşları başladı.

Bu devletler;

- İngiltere
- Avusturya
- Prusya,
- Sicilya,
- Piyomente,
- Rusya'dır.

- 1792-1815 tarihleri arasında **Napolyon**, yenilediği ordusu ve **"her millete bir devlet"** sloganı ile koalisyon güçlerine karşı önemli başarılar kazanmıştır.

DİKKAT: Bu savaşlar sırasında Napolyon en büyük rakibi olarak gördüğü İngiltere'yi yenmek için sömürgeleri ile bağlantısını kesmeyi planlamış, bu amaçla Osmanlı toprağı olan Mısır'a saldırmıştır. Napolyon'un donanması Ebukır önlerinde İngilizler tarafından yenilgiye uğratılmıştır. Ayrıca Cezzar Ahmet Paşa komutasındaki Nizam-ı Cedid askerleri Akka kalesi önlerinde Napolyon'a ilk yenilgisini yaşatmıştır. Mısır işgalinden bir sonuç alamayan Napolyon Fransa'ya dönmüştür.

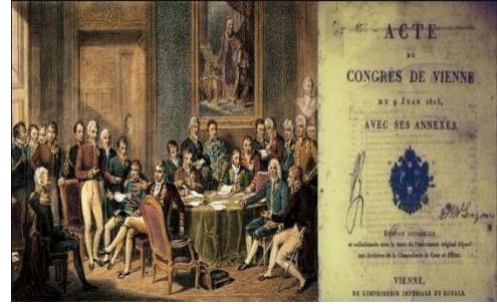

YORUM: Napolyon'un Rusya'yı işgal etmeye kalkması en büyük hatası olarak değerlendirilir. (Tıpkı HİTLER gibi) Moskova'yı ele geçirmeyi başarsa da Rusya'nın zorlu koşulları ordusunun yıpranmasına neden olmuştur. (TOLSTOY' UN SAVAŞ VE BARIŞ adlı eseri bu olayı anlatır.)

- Napolyon'un, Waterloo Savaşında yenilmesi ile savaş bitmiş ve Avrupalı Devletler, İhtilal ve Napolyon sonrası Avrupa'nın durumunu belirlemek için Viyana Kongresi'ni toplamışlardır.

VİYANA KONGRESİ (1815)

- İhtilal savaşları yüzünden bozulan Avrupa'nın siyasal durumunu düzeltmek ve Avrupa'nın gelecekte alacağı durumu belirtmek ve saptamak amacıyla tüm Avrupa Devletleri Viyana'da büyük bir kongre topladılar.
- Dört devlet, yani İngiltere, Avusturya, Rusya ve Prusya kongrede etkili olmuşlardır.
- Kongreye, Avusturya Başbakanı Prens Meternich başkanlık etti.
- Kongreye Meternich'in görüşleri damga vurdu. Meternich'e göre "Fransız ihtilalı, tüm Avrupa devletleri için tehlikeydi. Çünkü bu devletlerin çoğu çok uluslu, hepsi monarşi ile yönetilen devletlerdi. Bu yüzden ihtilalın fikirlerinin yayılmaması için hep birlikte hareket edeceklerdi."
- Sonuç olarak, bu kongrede **meternik sistemi** olarak bilinen esaslar kabul edildi.

Sisteme göre:

- Avrupa'nın herhangi bir yerinde Fransız İhtilalından yayılan fikirler nedeniyle isyan çıkarsa bu devletler birlikte hareket edecekler. İsyana çıkan ülkeye yardım edeceklerdi.
- Viyana kongresinde Meternik sisteminin kabul edilmesiyle Avrupa'da başlayan döneme **Restorasyon Devri** denir.

Ancak

- Bu kongrede Fransız İhtilal'ının yaydığı hürriyet, milliyet ve eşitlik prensipleri göz önünde tutulmamış, sırf siyasal emel ve istekler üzerine kararlar verilmiştir.
- Bundan dolayı Avrupalı Devletler Viyana Kongresi kararlarını yürütebilmek için silaha başvurmak zorunda kalmışlardır.
- Meternik sistemi ve Restorasyon devri **Yunan İsyanı'na (1827 Navarin baskını)** kadar sürmüştür. Aldıkları kararları Osmanlı Devleti'nde Yunan ayaklanması çıkınca uygulamadılar ve Yunan isyanlarına destek verdiler. Böylece Meternich sistemi çöpe gitti ve Restorasyon devri bitti.

NOT: Viyana Kongresine Osmanlı Devleti katılmamıştır. Çünkü böyle bir konferansta Balkan sorununun gündeme geleceğinden ve ödün vermek zorunda kalacağından çekiniyordu.

DİKKAT: Ayrıca "**ŞARK MESELESİ**" tabiri ilk kez bu kongrede kullanılmıştır. ŞARK, kelime manası olarak "doğu" anlamına gelir. Avrupa'nın doğusu yani Osmanlı Devleti kastedilmiştir. Avrupalı Devletler "Hasta adam" durumundaki Osmanlı Devleti'ni nasıl paylaşacaklarını görüşmüşlerdir. Paylaşım konusunda yaşadıkları anlaşmazlık Osmanlı Devleti'nin belki bir yüzyıl daha ayakta kalmasının temel sebebi olacaktır. ŞARK MESELESİ Avrupa'nın yaklaşık 150 yıl boyunca ana gündem maddesi olacaktır.

NOT: Ayrıca Tüm önlemlere rağmen ihtilalın yayılması engellenememiş, Avrupa'da 1830 ve 1848 ihtilalleri çıkmıştır.

KONU 6: 1830 İHTİLALLARI VE 1848 İHTİLALLARI

1830 İHTİLALLARI

DİKKAT: 1830 ihtilalleri, MİLLİYETÇİ nitelikli ihtilallerdir.

Sebepleri:

- Napolyon'dan sonra Fransa'da yine monarşik bir yönetim kuruldu.
- Kral olan X. Şarl'ın özgürlükleri kısıtlayacak bazı önlemler aldı.
- Özellikle de basın özgürlüğünü kısıtlaması
- Viyana Kongresi kararlarını uygulamaları çalışması
- Fransa'da başlayan 1830 İhtilalleri daha sonra İngiltere, Hollanda, Belçika ve Norveç'e yansıdı.

Sonuçları:

- Fransa'da kısıtlanan haklar geri verildi.
- İngiltere'de yapılan seçimleri liberaller kazandı.
- Belçika, Hollanda'dan ayrılarak bağımsız oldu.
- İsveç ve Norveç ayrılarak bağımsız devletler haline geldiler.
- Avrupa'da orta sınıf bazı haklar elde etmeye başladı.
- 1830 ihtilalleri Avrupa'da milliyetçi ve liberal akımların güçlenmesini sağlamıştır.

NOT: Liberal, özgürlükçü, serbestlikten yana diyebiliriz.

1848 İHTİLALLARI

DİKKAT: 1848 İhtilalleri, İşçi sınıfı kaynaklı SOSYALİST nitelikli ihtilallerdir.

Sebepleri

- Sanayi İnkılabı'ndan sonra ortaya çıkan işçi sınıfının haklarını savunmak üzere kurulan sendika ve sosyalist partilerin güçlenmesi
- Bazı Avrupa ülkelerinde milliyetçi hareketlerin güç kazanması.

- Siyasi haklara sahip olamayan burjuva sınıfının, eşitlik ve özgürlük isteyen işçi sınıfına destek vermesi.

Sonuçları

- Fransa'da ölüm cezası kaldırıldı ve esir ticareti yasaklandı.
- Avusturya'da toprak köleliği yasaklandı.
- Avrupa'da sosyalist akımlar ön plana çıkarken, işçi hakları iyileşmeye başladı.
- Almanya ve İtalya'nın siyasi birliklerini sağlamalarına zemin hazırladı.
- Avrupa ülkelerinde sosyal hukuk devleti anlayışı güçlenmeye başladı.
- Fransa'da cumhuriyet ilan edildi ve sosyal demokrasi anlayışı benimsenmeye başlanırken, siyasi haklar konusunda eşitlik kabullenildi.

KONU 7: ALMANYA VE İTALYA'DA SİYASİ BİRLİĞİN SAĞLANMASI

- 18. ve 19. yüzyıllarda Avrupa siyasi tarihi dönüm noktalarını yaşadı.
- 1789'da gerçekleşen Fransız İhtilali ve 1815 Viyana Kongresi.
- Ortaya çıkan milliyetçilik fikri ve bağımsızlık düşüncesi sonucu; Sırbistan, Macaristan, Yunanistan, Belçika, Karadağ, Bulgaristan, Almanya ve İtalya gibi yeni devletler ortaya çıktı.

DİKKAT: Almanya ve İtalya 19. yüzyıl sonlarına doğru siyasi birliklerini tamamlamışlardır. Avrupa siyasetinde etkili olmaları ve o zamana kadar kurulmuş dengeleri değiştirmeleri ise 20. Yüzyıl başlarında olmuştur. Yani bu devletler 19. Yüzyılın belirleyicileri arasında yoktur.

İTALYAN BİRLİĞİNİN KURULMASI

- Viyana Kongresi İtalya'yı yedi hükümete ayırmıştı.
- Piyemonte bunlar içerisinde en kuvvetlisi idi.
- Hepsi de mutlakiyetle yönetilmekteydi.
- Ülkenin bir kısmı Avusturya'nın işgali altındaydı.
- Hâlbuki Fransız İhtilaliyle birlikte İtalya'da milliyet ve hürriyet fikirleri yayılmağa başlamıştı.
- İtalyan aydınları ülkede birliği kurmak ve yabancı işgalinden kurtulmak istiyorlardı. Bu amaçla Karbonari adlı gizli cemiyetin etrafında birleşerek çalışmalara başladılar. Fakat başarılı olamadılar.

İtalya birliğinin kurulması her şeyden evvel Avusturya'nın ülkeden çıkarılmasına bağlıydı.

- Ancak, İtalyan şehir devletleri bunu yalnız başına gerçekleştirecek güçte değildiler. Bunun için bir dış devletin yardımına ihtiyaç vardı.

- Piyemonte, Kırım Savaşı'na iştirak ederek Fransa'nın desteğini sağlamayı başardı.
- 1859 yılında yapılan savaşta Avusturyalılar mağlûp edildi. Bu zafer İtalya siyasi birliğine giden yolu açtı.

- **İtalyan birliği 1870'de gerçekleşti. Roma** yeni kurulan İtalya'nın başkenti ilan edildi.

DİKKAT: İtalya, siyasi birliğini kurduktan sonra sömürgecilik hareketlerine başladı. Kısa zamanda Avrupa politikasında söz sahibi devletlerden birisi oldu.

XIX ve XX. yüzyılda İtalya birliğinin kuruluşu

ALMAN BİRLİĞİNİN KURULMASI

- Alman Birliği'nin kurulması Danimarka, Avusturya ve Fransa ile yapılan savaşlar sonunda gerçekleşmiştir.
- Fransa'nın **Sedan muharebesinde** kesin bir mağlubiyete uğratılması sonucunda Alman Birliği, Prusya nderliğinde kuruldu (1871).

NOT: Bu savaş sonunda Fransa, zengin k m r yataklarına sahip **Alsas-Loren b lgesini** Almanya'ya kaptırdı. Bu, Fransa'nın I. D n ya Savaşında Almanya'nın karşısında yer almasının sebeplerinden biridir.

- Prusya Kralı I. Vilhelm, Alman imparatoru oldu.
- Ancak Almanya'yı g c l u bir İmparatorluk haline getiren kişi **BİSMARK**' TIR. Almanya'nın ilk başbakanı (**Demir şans l ye**)

DİKKAT: Alman Birliği'nin kurulması uluslararası politika açısından nemi sonuçlar doğurdu.

ř yle ki;

- Viyana Kongresi'nden sonra kurulmuş olan Avrupa g c dengesi değişti.
- Fransa ve Avusturya etkinliklerini b y c de kaybettiler.
- Almanya Avrupa'nın kuvvetli devletlerinden biri oldu.
- S m rgecilik hareketlerine başladı.
- Avrupa'da Bloklaşma başladı.
- Bu bloklaşma, Avrupa Devletlerini I.D n ya savaşına s r c lediler.